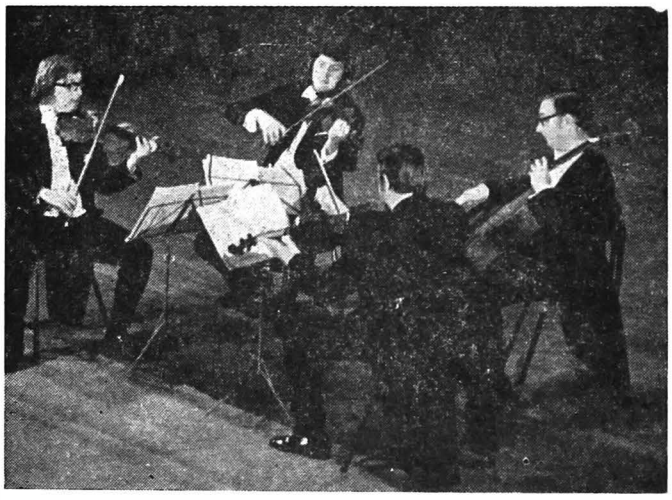

Zilele muzicale tîrgumureşene

Între 8—17 iunie a.c. s-au desfăşurat *Zilele muzicale tîrgumureşene,* festival aflat la cea de a patra ediţie a sa, prestigioasă manifestare muzicală care reuneşte la începutul fiecărei veri, în sălile de concert din Tg. Mureş, interpreţi — soliști, dirijori, formaţii corale şi instrumentale, orchestre simfonice — din ţară şi din străinătate. Festivalul tîrgumureşean constituie, la fiecare ediţie, un moment remarcabil în bogata viaţă culturală din Tg. Mureş, prin modul în care reuşeşte să polarizeze în jurul său interesul unui mare număr de auditori, atraşi de programele variate şi interesante, precum şi de garanţia unor interpretări de aleasă ţinută.

De la debutul său, în 1971, şi pînă azi, festivalul tîrgumureşean şi-a căutat un profil propriu : o anumită structură şi succesiune a concertelor, preferinţa pentru anumite categorii de interpreţi şi lucrări. Astfel, alternează concertele simfonice şi vocal-simfonice cu concerte de muzică de cameră şi recitaluri. Interpreţii — soliști şi ansambluri — se pot grupa în două categorii : a celor care sînt invitaţi la fiecare ediţie şi a celor tineri, autentice speranţe sau chiar certitudini ale artei interpretative româneşti, care se impun, astfel, o dată în plus atenţiei publicului. Invitaţilor din ţară sau de peste hotare li se alătură, într-un concert dedicat creaţiei compozitorilor tîrgumureşeni, interpreţi din localitate. De altfel, cele mai numeroase apariţii aparţin formaţiilor filarmonicii tîrgumureşene : orchestra simfonică, orchestra de cameră şi corul mixt.

Repertoriul concertelor şi recitalurilor este ales cu grijă, cuprinzînd lucrări româneşti, de fiecare dată şi prime audiţii, precum şi lucrări dintre cele mai reprezentative ale muzicii universale.

A intrat în tradiţia festivalului ca la primul concert să fie învitat un tînăr solist. După ce la cele trei ediţii anterioare au evoluat în această postură

Corul şi orchestra simfonică a Filarmonicii din Tîrgu-Mureş, dirijate de Mircea Cristescu, solistă Emilia Petrescu (1) ; Orchestra simfonică dirijată de Mircea Cristescu, solist Ştefan Ruha (2) ; Cvartetul „Brahms" din R.D.G. (3) ; Organistul Lehotka Gábor din R. P. Ungară (4).

https://biblioteca-digitala.ro

Orchestra Filarmonicii din Tg. Mureş, dirijată de Szalman Lóránt, solist Alexandru Preda.

violonistele Silvia Marcovici, Gabriela Jjac şi Cornelia Vasile, în acest an, rolul de a deschide festivalul i-a revenit tînărului pianist Alexandru Preda, care a interpretat *Concertul nr. 5* de Beethoven, în compania orchestrei simfonice tîrgumureşene, dirijată de Szalman Lóránt. Alegerea s-a dovedit inspirată, deoarece Alexandru Preda, care s-a afirmat prin concerte şi recitaluri susţinute în ultima perioadă a reuşit o interpretare deosebit de convingătoare a monumentalei lucrări beethoveniene.

Într-un alt concert, în compania aceleiaşi orchestre şi a aceluiaşi dirijor a apărut pianistul francez François-Joël Thiollier cu *Concertul nr. 4* de Beethoven şi *Concertul nr. 2* de Brahms. A fost un adevărat tur de forţă, parcurs cu dezinvoltură de pianistul francez, înzestrat cu o tehnică strălucitoare.

Dintre apariţiile solistice s-a detaşat din nou aceea a lui Ştefan Ruha, unul dintre invitaţii permanenţi ai festivalului, de astă dată în *Concertul în Re major* de Brahms. L-am revăzut pe Ruha tot mai mult preocupat de a tălmăci profunzimile paginilor bramsiene, care îi sînt atît de apropiate.

Un loc important i-a fost rezervat şi de astă dată muzicii de cameră, putînd fi ascultate lucrări preclasice, clasice, moderne şi contemporane, în interpretarea unor excepţionale formaţii. La această ediţie a festivalului a fost invitat şi cvartetul „Brahms" din R. D. Germană, care ne-a oferit o reală satisfacţie prin interpretarea, alături de două cvartete de Mozart şi Beethoven, a unuia dintre cele mai izbutite cvartete din creaţia românească contemporană, *Cvartetul nr. 6* de W. G. Berger.

Orchestra de cameră a filarmonicii din Tg Mureş— colectiv tînăr, dar cu o deosebit de fructuoasă activitate şi frumoasă reputaţie — a oferit un memorabil concert, cu lucrări de Haydn, Vivaldi, Boccherini, Britten, Remus Georgescu şi Csiky Boldizsár. Varietatea stilistică a lucrărilor abordate a relevat incontestabila măiestrie a acestui entuziast colectiv, condus de concertmaestrul Iuliu Hamza, măiestrie concretizată printr-o perfectă omogenizare a partidelor, a sunetului, prin inteligenţa frazării şi a nuanţării. Din creaţia românească, orchestra a inclus în program *Cîntece şi dansuri ardeleneşti* de Csiky Boldizsár, o inspirată transpunere şi prelucrare pentru orchestră a unor melodii de cîntec sau de joc din vechi codice, în care compozitorul a reuşit să îmbine armonios culoarea specifică a melodiilor prelucrate, cu sonorităţi îndrăzneţe, aspre uneori.Cea de a doua lucrare prezentată, *Concertul pentru orchestră de coarde* de Remus Georgescu, este o remarcabilă pagină din creaţia compozitorului şi în acelaşi timp o certă reuşită a muzicii noastre. Lucrarea se impune printr-o mare densitate şi vervă ritmică, printr-o melodică capricioasă şi printr-un perfect echilibru ; piesă de virtuozitate care a pus în valoare deplină calităţile orchestrei.

La festival a fost de asemenea prezentă *Ars Nova* a filarmonicii clujene, dirijată de Cornel Ţăranu, formaţie binecunoscută prin orientarea sa spre muzica secolului XX. În lucrări de Debussy, de Falla, Ravel, Berio şi Boulez, concepute pentru diverse alcătuiri vocale şi instrumentale, uneori solistice, formaţia clujeană dovedeşte o temeinică cultură a diferitelor stiluri sau modalităţi creatoare. De o primire deosebită s-au bucurat lucrările româneşti ale lui Ştefan Niculescu, Eduard Terényi, Adrian Raţiu şi Cornel Ţăranu, migălos elaborate şi tot atît de atent interpretate. *Ars Nova* face un mare serviciu creaţiei contemporane, prin calitatea interpretării acesteia, dezvăluindu-i subtilităţile într-un mod care o face inteligibilă.

În programul festivalului a figurat şi un concert cameral din creaţia tîrgumureşeană, cu muzică veche şi mai recentă, de Kozma Geza, Nicolae Chilf, Trzner Jósef, Rudolf Wagner-Régeny şi Zeno Vancea, precum şi de Szabó Csaba, Kozma Mátyás, Hencz József şi Zoltán Aladár. Concertul a dezvăluit preocupările creatoare ale creatorilor din Tg. Mureş de acum patru-cinci decenii, precum şi realizări recente ale compozitorilor tineri. În acelaşi timp, concertul, prin interpreţii săi — profesori de liceu de muzică şi instrumentişti la filarmonică — a demonstrat că există reale resurse interpretative la Tg. Mureş.

Un recital de orgă a fost susţinut de Lehotka Gábor din R. P. Ungară, unul dintre cei mai buni organişti din cîţi au concertat la Tg. Mureş. Lehotka conferă o deosebită vigoare, strălucire şi pregnanţă liniilor polifonice, mai ales în lucrări de J.S. Bach.

Un moment original l-a constituit şi concertul formaţiei *Musica da camera* din Praga, mai ales prin lucrările unor compozitori clasici cehi.

Mai mult decît la celelalte ediţii, în acest an a fost prezentă muzica simfonică şi vocal-simfonică românească,în special lucrări cu tematică patriotică şi revoluţionară, precum şi piese inspirate din contemporaneitate. În primă audiţie, Szalman Lóránt şi orchestra simfonică au prezentat prologul simfonic *Bălcescu* de Zeno Vancea. Cu concursul corului au

https://biblioteca-digitala.ro

fost prezentate cantatele *Se construiește lumea noastră* de George Draga și, în concertul final, *Balada steagului* de Sigismund Toduță, solistă fiind Emilia Petrescu, iar dirijor Mircea Cristescu. Corul filarmonicii, dirijat de Birtalan Judit, a susținut cu fermitate partidele corale destul de dificile din lucrările sus-amintite, precum și din balada *Prima noapte valpurgică* de Felix Mendelssohn-Bartholdy realizată cu participarea cîntăreților Martha Kessler, George Lambrache, Dan Zancu și Pompei Hărășteanu.

Actuala ediție a Zilelor muzicale tîrgumureșene s-a bucurat de prezența unor compozitori și muzicologi, ca Zeno Vancea, președintele de onoare al festivalului, Romeo Ghircoiașiu, vicepreședinte al Uniunii compozitorilor, George Draga, Wilhelm Berger, Eduard Terényi și alții.

Festivalul tîrgumureșean se dovedește a fi un mănunchi de valoroase manifestări muzicale, al căror interes a depășit cadrul local, integrîndu-se firesc în bogata viață spirituală a țării, aducîndu-și contribuția la vasta operă de culturalizare și apropiere de artă a unui număr tot mai mare de oameni ai muncii, fapt ce reiese și din entuziasmul numerosului public care l-a urmărit cu consecvență.

BUJOR DÂNȘOREAN

Simfonia a IX-a de Beethoven la Filarmonica „George Enescu"

Inchiderea stagiunii la Filarmonica „George Enescu" a fost făcută, conform tradiției inaugurată cu decenii în urmă de maestrul George Georgescu, cu *Simfonia a IX-a* de Beethoven, dirijată de Mihai Brediceanu și avînd ca soliști pe soprana Emilia Petrescu, mezzo-soprana Martha Kessler, tenorul Gheorghe Lambrache și basul Ionel Pantea. Corul a fost pregătit de Vasile Pintea. Dirijorul Mihai Brediceanu a condus lucrarea în stilul clasic cerut, a dominat bine întreg aparatul instrumental și vocal. Am găsit potrivit faptul că a grupat întreaga masă corală feminină deoparte și cea bărbătească de altă parte — de unde omogenitățile maselor vocale rezultante. Lucrarea a fost frumos prezentată dar execuția s-a resimțit de o anumită oboseală, de altfel explicabilă.

La o încheiere de stagiune avem datoria să relevăm cîteva aspecte ale activității Filarmonicii pe care le socotim esențiale. În primul rînd violonistul Ion Voicu, venind la conducerea instituției, a majorat compartimentul viorilor. Orchestra dispune de douăzeci de viori prime a căror contribuție activă, unitară și de mare eficiență, s-a făcut simțită ori de cîte ori a fost cazul, spre satisfacția dirijorilor ca și a ascultătorilor.

Instituția a urmărit și a reușit realizarea unor importante obiective în ceea ce privește programele cît și manifestările artistice; s-a avut în vedere o vastă acțiune de culturalizare a marilor mase de ascultători; s-a mers în uzine și fabrici de cîte ori a existat prilejul și s-a urmărit regularitatea concertelor date exclusiv pentru studenți. Programele au fost comentate toate, în detaliu în revista *Muzica* și nu vom reveni asupra lor. Ținem însă să subliniem printre acțiunile pozitive ale Filarmonicii, prezența permanentă a muzicii românești, lucrările aflîndu-se adesea în primă audiție. Unul din aspectele relevabile și pe care îl apreciem ca fiind de mare importanță, este locul de seamă acordat muzicii de cameră și totodată tinerelor elemente în plină ascensiune, cărora li s-a oferit din plin posibilitatea să se afirme nu numai în sala de studio sau cea mică a Palatului Republicii dar și în marea sală a Ateneului, uneori chiar ca soliști ai Filarmonicii. Faptul constituie un imbold de seamă pentru tinerele talente ale școlii interpretative românești care se afirmă cu tot mai multă vigoare.

Chiar și din această sumară punctare numai a unora din numeroasele aspecte privind activitatea de-a lungul stagiunii 1973—74 se poate trage concluzia că prima instituție simfonică a țării s-a afirmat și se afirmă cu prestigiu, fiind încredințați că în viitoarea stagiune, 1974—1975, va valorifica și mai eficient bogata experiență acumulată cu deosebire în cei treizeci de ani scurși de la Eliberare: că vor fi găsite noi forme de afirmare compatibile cu viața noastră de artă, atît de înfloritoare în epoca socialistă pe care o trăim.

https://biblioteca-digitala.ro